

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Fra magefølelse til melding

From gut feeling to message

Navn: Benedikte Nordeide Tvedt

Kandidatnummer: 220

BLU3-1006

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Barnehagelærerutdanning

Veileder: Merete Nornes-Nymark

Innleveringsdato: 7.januar 2021

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Beskytte hvem?

Ser du det lille barnet?

Vil du se?

Orker du se?

Kanskje er det ikke slik du tror.

Kanskje er det bare fantasi.

Kanskje går det over snart.

Kanskje er det best å overse.

Kanskje er det best å vente.

Best – for hvem?

Hentet fra boken: *Vet du hva det koster?* Av Unni W. Lindberg & Bodil von Schantz (2002), s.49.

Innholdsfortegnelse

1.0 Innledning.....	3
1.1 Rapportens oppbygging	3
2.0 Teoretisk forankring	4
2.1 Vold	4
2.2 Symptomer og signaler fra barn.....	6
2.3 Personalets kompetanse og ansvar i det tverrfaglige samarbeidet	7
2.4 Foreldresamarbeid	9
2.5 Tiltak og tiltaksprosesser	10
3.0 Metode	12
3.1 Kvalitativ metode – hvordan gikk jeg frem?.....	12
3.2 Metodekritikk	13
4.0 Empiri	13
4.1 Hva legger du i begrepet vold, med vekt på fysisk vold?.....	14
4.2 Hvordan håndterer personalet situasjoner ved mistanke om at et barn er utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?.....	14
4.3 Hvordan snakke med barn som har blitt utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?	15
4.4 Hvordan gå frem når en skal ta slike situasjoner opp med foreldrene?	16
4.5 Føler du at personalet har nok kunnskap om temaet?.....	17
5.0 Drøfting	17
5.1 Vold i flere former, ofte i kombinasjon	17
5.2 Personalets kompetanse i møte med barns atferd.....	18
5.3 Det viktige samarbeidet, på godt og vondt	22
6.0 Avsluttende refleksjon	24
Referanser	26
Vedlegg 1: Intervjuguide	27
Vedlegg 2: Informasjonsskriv til informantene.....	29

1.0 Innledning

I denne bacheloroppgaven skal jeg skrive om temaet fysisk vold i nære relasjoner begått mot barn i barnehagen. Denne tematikken ønsker jeg å få dypere kunnskap om. Jeg er snart ferdig utdannet barnehagelærer og vil kunne bli en viktig omsorgsperson for et barn. Å være ansatt i barnehage krever å følge rammeplanens innhold og oppgaver, særlig relevant er livsmestring og helse, som inngår i barnehagens verdigrunnlag (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 11). Gjennom å delta på tverrfaglig samarbeidsdager mellom ulike utdanninger, ble det skapt et engasjement hos meg innenfor temaet fysisk vold mot barn.

Barn som opplever omsorgssvikt i hjemmet, er avhengige av å bli møtt av stabilitet og trygghet blant personalet i barnehagen. Barnehageplass er det fjerde mest brukte tiltaket fra barneverntjenesten for barn under fem år. Det understreker viktigheten av at ansatte i barnehagen vet hvordan slike situasjoner skal håndteres (Emilsen, 2020, s.13). Barnehagen har et viktig samfunnsmandat, hvor barnas behov for omsorg skal ivaretas (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 13). I barnehagen blir barna sett av andre voksne enn bare foreldrene, noe som kan være en viktig faktor i arbeidet med å oppdage barn som har særskilte behov. Ifølge Larsen & Slåtten (2011) har barnehagen en viktig rolle med å se alle barn og sørge for at de får omsorgen og hjelpen de trenger.

Jeg har valgt problemstillingen: «*Hvordan kan personalet i barnehagen håndtere situasjoner når det er avdekket eller mistanke om at barn er utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?*» Gjennom utarbeidingen av problemstillingen er min vurdering at det er mest hensiktsmessig å benytte formuleringen «*personalet*» i stedet for «*barnehagelærer*», da personalet som helhet som trenger kunnskap om fysisk vold.

Det finnes ulike definisjoner på hva «*vold i nære relasjoner*» innebærer. Ifølge politiet omfatter vold i nære relasjoner all fysisk og psykisk vold og trusler mellom nåværende og tidligere familiemedlemmer (Lillevik, Salamonsen & Nordhaug, 2019, s. 15). Jeg har valgt å avgrense nære relasjoner til barnets mor og far, eller nærmeste omsorgspersoner.

1.1 Rapportens oppbygging

I rapportens første del gjøres det rede for relevant teori knyttet til problemstillingen. Ulike former for vold blir presentert og hvilke signaler en kan gjenkjenne hos barn. Det blir også tatt opp hvordan en som ansatt i barnehagen skal gå frem i situasjoner ved mistanke om fysisk vold i nære relasjoner. Et siste tema jeg har valgt å ta opp, er hvordan snakke med barn og foreldre om temaet.

I metodedelen viser jeg til hvilken metode jeg har tatt i bruk for å innhente datamateriale til rapporten. Her trekkes også frem bakgrunn for valg av informanter og etiske hensyn. I empiridelen blir de mest relevante funnene fra datainnsamlingen presentert. I drøftingen drøftes relevant teori opp mot funn i empirien og konsekvenser. Avslutningsvis har bacheloren en oppsummering av de mest relevante funnene, både innen teori og empiri.

2.0 Teoretisk forankring

I denne delen ønsker jeg å ta for meg teori som er relevant og støtter opp problemstillingen min. Helt sentralt i saker hvor vold er innblandet, er barnehagepersonalet sin opplysningsplikt ovenfor barnverntjenesten. Det står tydelig i rammeplanen for barnehagen: «*Barnehagepersonalet skal i sitt arbeid være oppmerksom på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side. Uten hinder av taushetsplikt skal barnehagepersonalet av eget tiltak gi opplysninger til barneverntjenesten når det er grunn til å tro at et barn blir mishandlet i hjemmet eller det foreligger andre former for alvorlig omsorgssvikt, jf. Lov om barneverntjenester*» (Kunnskapsdepartementet, 2017).

Ifølge Bratterud og Emilsen (2013) antas det å være store mørketall i registreringen av omsorgssvikt mot barn (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 154). Videre finnes det ingen eksakt statistikk over hvor mange barn som utsettes for fysisk vold i Norge, bare over de sakene hvor barneverntiltak har blitt satt i verk (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 154). Selv om det har vært en klar nedgang i den milde volden mot barn, holder den grove volden seg stabil, ifølge forskning fra voldsprogrammet ved NOVA på høgskolen i Oslo og Akershus (Ertzeid, 2017).

I FNs barnekonvensjon står det at «*alle barn har rett til å bli hørt og bli tatt hensyn til*» (1989). Det er viktig at ansatte i barnehagen er bevisst sitt ansvar til å ivareta barns rettigheter. Å være blant personalet i barnehage krever kunnskap om hvilke konsekvenser fysisk vold kan føre til for barn, hvordan avdekke og hvordan håndtere slike situasjoner. Barn trenger omsorgspersoner som bryr seg om deres helsetilstand og har kunnskap om hvordan barn kommuniserer når de har det vondt (Utdanningsdirektoratet, 2017, s. 19). Det vil være relevant å komme inn på ulike begreper som fysisk vold, psykisk/emosjonell vold, fysisk omsorgssvikt og psykisk/emosjonell omsorgssvikt for å nevne noen. I denne bacheloroppgaven er hovedfokus satt på fysisk vold.

2.1 Vold

Verdens helseorganisasjon (WHO) definerer vold som: «*forsettlig bruk, eller trussel om bruk av fysisk makt eller tvang, rettet mot en selv, andre enkeltpersoner eller en gruppe som enten resulterer i eller har høy sannsynlighet for å resultere i død, fysisk eller psykisk skade, eller mangelfull utvikling* (Killen, 2019, s. 34-35).

Bratterud & Emilsen bruker *krenkelser* som samlebegrep for alle typer vold og overgrep. «*Vold defineres ofte som handlinger som er rettet mot en annen, og som skader, skremmer eller krenker*» (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 153-154). Vold kan være indirekte eller direkte, psykisk, fysisk eller seksuell, men kan også variere i alvorlighetsgrad. Barn som lever i hjem hvor det blir utsatt for vold, kan i mange tilfeller gå i en kronisk beredskaps- og spenningstilstand, og er redd for at det som skjedde, skal skje på nytt (Nordhaug, 2018, s. 29). Barnet bruker oppmerksomhet og energi på å se etter tegn på mulig vold og observerer andres reaksjoner og følelser. Det er følelsen et voldsoffer sitter igjen med. Dette definerer Isdal (2000) som *latent vold* (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 154).

Det dør barn årlig som følge av mishandling. Selv om det ikke finnes statistikker på dette her i landet, kan unaturlige dødsfall blant barn være knyttet til handlinger utført av foreldre, eller handlinger som har ført til at barnet ikke har blitt fulgt opp. Skader som kveling, drukning og påførte skader på hjernen. Noe av det som skader barnet mest er den psykiske påkjennelsen barnet blir utsatt for. Innen medisinsk forskning kalles det «toksisk stress»; det er en tilstand som kan skade hjerneutviklingen hos barnet. I verste fall kan det belaste organ i den grad at det er fare for forkortet levetid og alvorlige sykdommer. Ifølge forskning har det åpenbar sammenheng med å leve med vold i nære relasjoner (Nordhaug, 2018, s. 36).

Det blir relevant å nevne *oppdragervold* for å få en helhetlig forståelse av begrepet, hvor foreldre bruker vold mot sine barn som en del av oppdragelsen. Det innebærer fysisk og psykisk avstraffelse i oppdragelsen (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 154). Ved meldinger om vold i nære relasjoner blir barnevernsloven §4-3 brukt (Bratterud & Emilsen, 2013, s.154). Fysisk vold er et vidt begrep, og foranderlig i tid og rom. En del av handlingene vi i dag definerer som vold, ble gjerne definert på en annen måte for 20 år siden (Øverlien, 2012, s.21). «*Fysisk vold mot barn innebærer at en voksen person utsetter et barn for kroppslig skade, sykdom, smerte eller forårsaker maktesløshet eller lignende hos barnet. Den voksne kan for eksempel slå, sparke, klype, dytte, brenne eller forgifte barnet, med eller uten bruk av redskaper og våpen*» (Øverlien, 2012, s. 22). Isdal sin definisjon er nokså lik, men han legger ved at den aller ytterste konsekvensen av slik vold er drap (Nordhaug, 2018, s. 29).

Videre er psykisk/emosjonell vold relevant, hvor en voksen behandler barnet på en nedverdiggende måte eller forårsaker annen følelsesmessig lidelse for barnet, over lengre tid. Det kan eksempelvis være trakassering, hånelse, drapstrusler eller isolering.

Ifølge Nordhaug (2018) er psykisk vold latterliggjøring, trusler, kontrollering av hva den andre får lov til å gjøre, kalle den andre stygge ting, ignorere og avvise følelsene til den andre og vise utagerende sjalusi (Nordhaug, 2018, s. 29). Det kan være repeterende krenkelser, hvor den andres følelser tydelig ikke blir tatt vare på. Også kalt *emosjonell vold*. Seksuell vold er seksuell trakassering, presse og tvinge den andre til seksuelle handlinger, voldtekt eller seksualisert tortur (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 155).

En forelder kan skade eller sette barnets psykiske helse og utvikling i fare. Det kan være at barnet ikke får nok kjærlighet, oppmerksomhet og veiledning. Psykisk/emosjonell omsorgssvikt handler om at et barn blir fratatt eller ikke får oppfylt et behov eller en rettighet. I mange tilfeller kan det være vanskelig å skille mellom de ulike formene for vold, da de kan opptre samtidig. Ofte vil den som utøver fysisk vold også bruke psykisk vold. Uansett type vold er det skadelig for barnet på kort eller lang sikt (Bratterud & Emilsen, 2013, s.154). Å påføre et barn fysisk skade, har en nær sammenheng med psykiske utfordringer for barnet. Derfor er det viktig å være interessert i barnets følelser og opplevelser rundt volden, som ofte er redsel, fortvilelse, at de har blitt sterkt avvist, maktesløshet og hjelpeløshet (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 155).

2.2 Symptomer og signaler fra barn

Store deler av barns hverdag blir tilbrakt i barnehagen, dermed har personalet i barnehagen en unik mulighet til å oppdage symptomer og/eller signaler fra barn som har blitt utsatt for fysisk vold i nære relasjoner. Dersom et barn blir utsatt for omsorgssvikt er det ikke naturlig for barnet å fortelle dette konkret til en voksen i barnehagen. I flere situasjoner blir barn bedt om å holde handlingen hemmelig, av personen som har utført det. Det kan også være at barnet tror det er en normal handling. Likevel vil barnet sende ut noen signaler, bevisst eller ikke. Alle barn er ulike, dermed viser de den sviktende omsorgssituasjonen på ulike måter (Kvelling, 2015). Ifølge Drugli (2008, s. 56) er det fire ulike roller barn kan tilegne seg dersom de har blitt utsatt for omsorgssvikt:

1) *Hjelperollen* innebærer at barnet tar på seg mer ansvar enn alderen tilsier, eksempelvis ta vare på familiemedlemmer. Faren er at deres egen utvikling kan stoppe, ved at de gjerne setter andre sine behov fremfor egne. 2) *Sky og engstelig*. Barnet bærer på mye usikkerhet og holder seg i «*skyggen*». Barnet unngår sosiale settinger og får lite av oppmerksomheten det trenger. Her må barnet få hjelp til å bli trygg på seg selv. 3) *Utagerende*. Barnet slipper ut alle sine følelser gjennom utagering. Noe som kan føre til at andre barn ikke tar initiativ til å leke med barnet, eller barnet kan oppleve å bli mye snakket til av de voksne. Det kan resultere i dårlig selvbilde, som igjen kan forårsake skader når barnet blir eldre. Barnet trenger å få sin selvtillit styrket, i form av positive tilbakemeldinger og bekreftelse på det de gjør.

4) *Klovner og sjarmtroll*. Barn tar på seg en form for maske, for å dekke dets egentlige følelser. Disse barna blir sittende inne med tristhet, bekymringer og sinne, og sliter med hvordan de kan slippe ut disse følelsene (Drugli, 2008, s. 56).

Når det gjelder å fange opp signaler barn gir, er det viktig å lytte til magefølelsen. Ifølge Clausen er det mange ansatte i barnehagen som kjenner seg igjen i å sitte med en magefølelse overfor et barn, og hvor vanskelig det kan være å sette ord på *hva* de egentlig føler og *hvorfor* de føler det. De opplever en form for ubehag og stiller spørsmål ved barnets situasjon og/eller foresattes oppførsel. Her er det avgjørende for barnets situasjon å snakke *med* barnet, og ikke *om barnet* med andre voksne (Clausen, 2010, s. 14).

Konsekvenser av fysisk vold er mange, og ikke bare i form av det synlige. At et barn blir påført skade vil kunne skape psykiske vanskeligheter for barnet, på kort eller lang sikt. Det er derfor viktig å snakke med barn om følelser og opplevelser rundt fysisk vold. Barn utsatt for vold, vil føle på sterk avvisning, redsel, hjelpeløshet og maktesløshet. Disse følelsene er viktig å ta tak i fortrest mulig, da de kan ha stor påvirkning i barnas senere utvikling (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 155). Å oppleve et så grovt brudd på tillit, gjør at barnet har det vanskelig for å skape gode relasjoner med andre voksne og barn. Videre er utrygg tilknytning en risikofaktor som kan forbindes ved problemer senere i livet (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 155). For et lite barn vil mangel på følelsesmessig tilgjengelige voksne, følelsesmessig tilbaketrekning, invadering, kontroll eller uforutsigbarhet, være med på utvikling av en utrygg tilknytning (Killen, 2019, s. 42).

2.3 Personalets kompetanse og ansvar i det tverrfaglige samarbeidet

Det hviler et stort ansvar på de ansatte i barnehagen, tverrfaglig samarbeid med andre instanser, samarbeid med foreldre, og ikke minst det viktige samarbeidet med barna, som er presisert i rammeplanen for barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.41). I situasjoner hvor man opplever omsorgssvikt er det helt avgjørende med en stabil voksen med barnets beste som intensjon (Clausen, 2010, s. 164). Grunnet barnehagens sentrale plass i barnas liv, er det viktig å bruke barnehagen som en forebyggende arena i størst mulig grad. Barnehagen har mulighet til å hjelpe barn i vanskelige situasjoner. Ansatte i barnehagen møter foreldre på daglig basis og har kunnskaper om hvert barns oppvekstforhold. Dermed er barnehagepersonalet i en unik posisjon til å observere og dokumentere funksjonsnivået til barnet, og ikke minst relasjonen mellom barn og foreldre, ifølge Killén (2015, s. 350)

Backe-Hansen (2009) viser gjennom undersøkelsen at det er behov for økt kompetanse i forhold til håndtering av situasjoner hvor barn viser tegn på omsorgssvikt, og hvordan snakke med barn og foreldre i disse situasjonene. Videre viser undersøkelsen behovet for bedre samarbeid mellom barneverntjenesten og barnehagen, hvor ni av ti styrere mener terskelen for å melde bekymring blir lavere dersom det er gode tidligere erfaringer å se tilbake på (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 48-49). Barn i alvorlige situasjoner er avhengige av at personalet i barnehagen holder den lovpålagte opplysningsplikten i henhold til §22 i Barnehageloven, for å bli sett av barnevernet og få nødvendig hjelp (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 34).

Som ansatt i barnehagen kreves det en viss kompetanse innen temaet vold i nære relasjoner, da det kan være utfordrende å oppdage barn som utsettes for vold. Selv om barnets utfordring ikke nødvendigvis blir løst ved en bekymringsmelding til barnevernet, har den stor betydning som grunnlag for videre undersøkelse (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 30). Veilederen *Til barnets beste (2019)* setter fokus på at et aktivt og positivt samarbeid mellom barneverntjeneste, barnehage og foreldre, øker muligheten for å komme frem til gode løsninger i vanskelige situasjoner (Bratterud & Emilsen, 2013, s.22).

Ifølge Emilsen (2020, s.22) «er barnehagens formål regulert i barnehageloven og danner sammen med §1a Særlig formål og §2 Barnehagens innhold grunnlaget for all barnehagevirksomhet». Videre er barnehagen forpliktet til å bygge på bestemmelser i Barnekonvensjonen, gjennom rammeplanen for barnehagen og andre aktuelle lovverk. Ifølge Barnekonvensjonen, artikkel 19 skal blant annet «barnet bli beskyttet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk» (FN, 1989).

Nyere studier viser at personalet i barnehagen mangler trygghet og handlingskompetanse i møte med barn. Videre dokumenteres det behovet for styrket kompetanse om vold og seksuelle overgrep. Barnehagelærere, barnevernspedagoger og allmennlærere, opplever utilstrekkelig kunnskap om hvordan de skal forberedes på møte med utsatte barn, gjennom sin utdanning. Ansatte i barnehagen opplever det utfordrende å vurdere om et barn er utsatt for omsorgssvikt, vold eller seksuelle overgrep. Personalet i barnehagen opplever at det er høy terskel for å melde saker til barnevernet (Gamst, 2017, s. 27).

Det tverrfaglige samarbeidet på tvers av faggrensene for å nå et felles mål er avgjørende for barnets beste (Galvin & Erdal, 2013, s. 25). Det er tre prinsipper som bør kjennetegne et tverrfaglig samarbeid i kommunen, ifølge Eriksen & Germeten (2012). Det handler om samarbeid med barn og foreldre, forebygging og tidlig innsats, åpenhet og likeverdighet mellom kommunale instanser. Tiltak og tjenester, samt ivaretagelse av foreldrene som samarbeidspartnere blir viktig. Dette avhenger av sakens alvorlighetsgrad (Galvin & Erdal, 2013, s. 176). De vanligste instansene i tverrfaglig samarbeid er politiet, barnverntjenesten, helsestasjon og tverrfaglige team (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 49). Barnevernet er avhengig av barnehagen sin viktige informasjon for å sikre sitt formål, som er: «Å sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp og omsorg til rett tid» (Barnevernloven, §1-1).

Dette gode samarbeidet vil senke terskelen for å melde fra til barnevernet ved en bekymring (Galvin & Erdal, 2013, s. 176). Styrer i barnehagen har det overordnede ansvaret for å sende bekymringsmelding til barnevernet og foreldrene til barnet det gjelder. Samtidig har likevel alle ansatte i barnehagen et selvstendig ansvar, spesielt i tilfeller hvor styrer ikke ønsker å gå videre med bekymringen. God kommunikasjon mellom styrer og de ansatte er helt nødvendig, de må jobbe som et team (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 45). Ifølge Reese (2013) er styrers viktigste oppgave å veilede og motivere resten av personalet i vanskelige situasjoner. Det må skapes en kultur hvor personalet viser hjertevarme til barn i vanskelige hjemmesituasjoner (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 46).

2.4 Foreldresamarbeid

Dersom et barn vekker bekymring blant de ansatte i barnehagen, skal det tas opp med foreldrene. Videre skal eventuell melding til barneverntjenesten informeres til foreldrene, unntaksvis situasjoner hvor det er mistanke om grov mishandling, heriblant seksuelle overgrep fra en av barnets omsorgspersoner. I slike tilfeller skal barnehagen melde saken til barneverntjenesten uten å informere foreldrene. Ved oppmelding til barnevernet blir opplysninger om barnet det gjelder videreformidlet fra barnehagen. Foreldrene skal bli opplyst om hvilke opplysninger, hvem som får tilgang på disse, og hva de brukes til. For å skape et godt samarbeid, vil regelmessige møter med det aktuelle barnehagepersonalet og foreldre kunne være viktig for barneverntjenesten. Ansvarsgrupper kan være en hensiktsmessig samarbeidsarena i denne sammenheng (Galvin & Erdal, 2013, s. 176). Styrer skal sørge for at rutiner, beredskapsplaner og oppfølging er i tråd med lovverk og retningslinjer. Barnehagen må utarbeide gode rutiner og være opplyst om aktuelle hjelpetiltak (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 45-46).

Er personalet usikre i sin sak, kan de drøfte anonymt med barnevernet. Slik kan barnehagepersonalet få oppklaring i om saken krever meldeplikt, eller om barnehagen skal prøve andre tiltak først. I det tverrfaglige samarbeidet forutsettes det respekt for taushetsplikten, og i de fleste tilfeller ønsker foreldre et samarbeid for å hjelpe barnet. Ved at alle parter i saken skriver under på samtykkeskjema, lettes hele prosessen (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 60).

Drugli (2010) understreker at et godt foreldresamarbeid er nødvendig for å fremme barnets beste som høyeste prioritet. Videre mener Drugli (2010) at det tette samarbeidet er vesentlig da barnet blir stående mellom to oppdragelsesarenaer. Ifølge Lassen & Breilid (2012) vil holdninger som empati, tillit, respekt, genuinitet og autensitet, fremme det gode foreldresamarbeidet og vise medfølelse for foreldrenes sårbarhet. Personalets relasjoner og holdninger spiller en avgjørende rolle i det viktige samarbeidet mellom barnehage og foreldre (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 59-60). I St.meld.nr. 41 (2008-2009) *Kvalitet i barnehagen*, fastslås foreldrenes hovedansvar rundt barnets oppdragelse. Videre står det at barnehagen tar seg av deler av omsorgs- og oppdrageroppavene når barnet er i barnehagen (KD, 2009). Dette viser at barnehagen og foreldre har et delt oppdragelsesansvar.

2.5 Tiltak og tiltaksprosesser

Ifølge forskning fra voldsprogrammet ved NOVA på Høgskolen i Oslo og Akershus, er det fem tiltak som kan redusere og forebygge fysisk vold mot barn. Særlig tiltaket om å snakke om og spørre om vold, vil være relevant i min oppgave (Ertzeid, 2017). Det er stor enighet om at tidlig intervensjon kan være avgjørende for barnas senere utvikling. Ifølge Kristoffersen & Clausen (2008), viser forskning at utsatte barn med hjelp på tidlig tidspunkt, får bedre forutsetninger for å klare seg godt senere i livet. Her hviler det et stort ansvar på barnehagen for å oppdage barn som blir utsatt for omsorgssvikt (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 25).

Et viktig tiltak i arbeidet med å avdekke barn som blir utsatt for fysisk vold, er barnesamtaler. Å åpne seg opp for en voksen og fortelle om livserfaringer bygget på smerte, kan være en svært vanskelig opplevelse for barnet. Særlig handlinger som vold og overgrep er hemmelighetsfulle, og i flere tilfeller blir barnet gjerne truet til å tie. Barn bruker krefter på å skjule smerte, angst og merker, og for å holde en ytre fasade. For et barn er det risikofylt å formidle seg, og når barnet tar sjansen er det avgjørende å bli møtt av en trygg voksen som viser forståelse (Gamst, 2017, s. 29).

Ved å møte barn på deres premisser i samtalen, får man innblikk i barnets egne opplevelser. Barn som deltagende informanter om egen virkelighet gir anledning til å avdekke vanskeligheter og øke forståelse for barnets situasjon. Er du åpen for at barn kan ha noe viktig å fortelle, kan det resultere i at barnet bryter tausheten.

Som voksen i slike samtaler må en være bevisst på hvordan gjennomføre samtalen og hva man gjør underveis (Gamst, 2017, s. 30). I barnehagen kan kommunikasjon være så mangt, alt fra lek og spontane samtaler, til planlagt samtale. En god figur å bruke er *trygghets sirkelen*, som viser hvordan voksne kan skape trygghet for barna, dermed blir det lettere for dem å åpne seg opp (Gamst, 2017, s. 46).

I arbeidet med å sikre bedre kvalitet på samtaler med barn, og sørge for at barnet blir hørt og forstått, er den dialogiske samtalemotoden (DCM), et viktig hjelpemiddel. Mange barn har utfordringer med å avsløre traumatiske og vanskelige hendelser, metoden er utviklet for å gjøre det lettere for barna og synliggjøre deres kompetanse i å gjøre seg forstått. Barnet støttes i å finne egne ord, bli bekreftet og snakke om sine erfaringer og opplevelser. Det gir barnet mulighet til å fortelle frie fortellinger uten noens påvirkning, blant annet grunnet åpne spørsmål (Gamst, 2017, s. 18). Ved gjennomførelse av samtaler hvor barnet tydelig forteller noe som vekker mistanke om alvorlige hendelser, er du ansvarlig for at barnet får nødvendig oppfølging (Gamst, 2017, s. 47).

En god handlingsplan mot vold i nære relasjoner er viktig i jobben med håndtering. Men hele seks av ti kommuner mangler handlingsplan (Grønlie, 2019). Det ble gjennomført en kartlegging av landets 422 kommuner, hvor det viste seg at bare 40 prosent hadde klare handlingsplaner mot vold i nære relasjoner. Dermed står nesten halvparten av landets kommuner uten en spesifikk handlingsplan mot vold (Grønlie, 2019).

Barnevernet har en tydelig prosess ved innsendt bekymringsmelding, innen en uke skal de ta standpunkt til om meldingen skal henlegges eller om det skal iverksettes undersøkelse. Innen tre måneder skal en eventuell undersøkelse avsluttes med henholdsvis henleggelse eller iverksettelse av tiltak. Er det grunn til å tro at et barn utsettes for vold, seksuelle overgrep eller andre former for grov omsorgssvikt, skal barnevernet kontaktes uten foreldrenes samtykke. Dette for å sikre eventuelle bevis i straffesaker og/eller press fra foreldrene. I akutte situasjoner kan barnehagen melde fra til politiet, men vanligvis er det barneverntjenesten sin oppgave (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 34). Innen hver kommune vurderer barneverntjenesten hvilke hjelpetiltak som skal settes i verk og hvordan hjelpe barnet best mulig.

Observasjoner er et nødvendig hjelpemiddel i kartleggingen av barnets utfordringer, og dermed et viktig tiltak i arbeidet med avdekking og fange opp signaler fra barn utsatt for vold. Observasjon gir oss dokumentasjon og setter observasjonene i system. Dette krever at personalet har nødvendig kunnskap om hvordan observasjoner skal gjennomføres (Eriksen & Germeten, 2012, 160).

Ved tiltak fra barnevernet skilles det mellom *omsorgstiltak* og *hjelpetiltak*. Ved omsorgstiltak overtar barnevernet daglig omsorg for barnet med plassering i enten fosterhjem eller annen plassering utenfor hjemmet. Det gjelder i tilfeller der foresatte over en kortere eller lengre periode ikke utøver tilfredsstillende omsorg. Som regel blir et slikt tiltak satt i verk etter en langvarig prosess hvor flere hjelpetiltak har blitt prøvd. Hjelpetiltak presiseres i barnevernloven §4-4; *Barneverntjenesten skal bidra til å gi det enkelte barn gode utviklingsmuligheter og levekår i form av hjelpetiltak, råd og veiledning. Et hjelpetiltak kan være plass i barnehage, støttekontakt, avlastningstiltak i hjemmet eller tilbud som fritidsaktivitet, samt ulike foreldrestøttende tiltak* (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 51).

Barneverntjenesten har streng taushetsplikt og sier at den som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan eller en institusjon etter barnevernloven har taushetsplikt, jf. Barnevernloven. §6-7 første ledd. Taushetsplikt innebærer en plikt til å hindre at uvedkommende får tilgang til opplysninger som er taushetsbelagte ved å unnlate å videreformidle opplysninger og ved aktivt å forhindre tilgang til opplysninger. Denne taushetsplikten kan være utfordrende i samarbeidet. Ved samtykke fra foreldre/foresatte kan vesentlig informasjon deles i større grad (Eriksen & Germeten, 2012, s. 76).

3.0 Metode

Metode er redskapet vårt i møte med noe vi vil undersøke og tilegne oss mer kunnskap om (Dalland, 2017, s. 52). Metode kan deles inn i kvalitativ og kvantitativ. Den kvalitative metoden innebærer å studere informantens mening og opplevelse, mens den kvantitative metoden innebærer fokus på det målbare, gjerne gjennom en spørreundersøkelse (Dalland, 2017, s.52). Formålet med rapporten er å undersøke personalets opplevelser og tanker rundt rapportens tema.

3.1 Kvalitativ metode – hvordan gikk jeg frem?

Jeg valgte kvalitativ forskningsmetode, hvor jeg tok i bruk forskningsintervju for å svare på problemstillingen min: *Hvordan kan personalet i barnehagen håndtere situasjoner når det er avdekket eller mistanke om at barn er utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?* Jeg ønsket å få et innblikk i informantenes meninger, opplevelser og tanker rundt temaet fysisk vold, dermed ble intervju som datainnsamlingsmetode et godt hjelpemiddel. Den kvalitative metoden lar meg tilegne meg dypere forståelse og utvikle ny kunnskap om hvordan håndtere situasjoner hvor avdekking eller mistanke om vold mot barn i nære relasjoner er tema (Dalland, 2017, s. 53).

Jeg utarbeidet en intervjuguide, som støtte under selve intervjuet og for å sikre at relevante temaer ble belyst i henhold til problemstilling (Dalland, 2017, s.78). Jeg har intervjuet en pedagogisk leder og to styrere, alle fra ulike barnehager. Ifølge Kvale og Brinkmann (2015, s.37) er intervjueren og den som blir intervjuet sammen om å produsere kunnskap. Gjensidig empati og respekt mellom intervjuer og den intervjuede er viktig for å kunne oppnå et godt samspill (Dalland, 2017, s. 64).

I forkant av forskningsintervjuene ble en pilotstudie gjennomført, hvor kvaliteten på spørsmålene ble testet i forhold til min problemstilling, under et «pilotintervju». I etterkant omformulerte jeg noen av spørsmålene før jeg ferdigstilte en intervjuguide (Vedlegg 1). Det ble sendt ut informasjonsskriv (Vedlegg 2) til informantene om formålet med rapporten, samtykkeskjema, problemstillingen og intervjuguiden, slik at de visste hva deltakelse i intervjuet kom til å innebære. Informantene fikk beskjed om at jeg ønsket å ta lydopptak av intervjuene, som senere ble brukt under transkribering.

3.2 Metodekritikk

Ved bruk av en kvalitativ forskningsmetode vil det være relevant å trekke inn begreper som reliabilitet og validitet, for å undersøke om rapporten er pålitelig og troverdig (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Gjennom validitet stiller en seg spørrende om informantene har nærhet til det problemstillingen spør om, og om det kan trekkes gyldige beslutninger basert på hva rapporten faktisk måler (Bergsland & Jæger, 2014, s. 80). Reliabilitet handler om å se hva som skjer under intervjuerens analyse av datamaterialet, men også forholdet mellom intervjuerperson og intervjuer (Eide & Winger, 2003, s. 121).

Da jeg bare har tre informanter, er det viktig å bemerke seg at resultatene presentert i oppgaven ikke er gjeldende for alle barn, barnehager og personell i Norge. Derimot gir metoden svar på den enkeltes oppfatning av hvordan håndtere situasjoner ved mistanke eller avdekking av fysisk vold i nære relasjoner og hvilke signaler barn sender i slike situasjoner.

4.0 Empiri

I utgangspunktet skulle jeg intervju en barnehagelærer, en styrer i barnehage og en fra barnevernet for å få innblikk i kompetansen fra flere instanser. Men sammen med veileder bestemte jeg meg for å intervju pedagogisk leder og to styrere, for å fokusere på kunnskapen blant barnehagens personale. Grunnet Covid-19 ble det utfordrende å skaffe flere enn tre informanter.

Personidentifiserende opplysninger er fjernet, slik at informantene ikke skal være mulig å identifiseres (Dalland, 2017, s. 239). Ved å referere til dem som pedagogisk leder og styrer 1 og 2, blir deres anonymitet ivaretatt. Pedagogisk leder har jobbet med barn i barnehagealder i 25 år. Styrer 1 har jobbet 19 år i barnehage, både som pedagogisk leder og styrer. Styrer 2 har jobbet 20 år til sammen i barnehage, hvor hen har jobbet som pedagogisk leder, assisterende styrer, og nå styrer. Det optimale for min bacheloroppgave ville vært å skaffe tre informanter med erfaring om temaet vold. Grunnet Covid- 19, har jeg bare fått skaffet en informant med denne type erfaring. Likevel er de to andre informantene relevant grunnet kunnskap om beredskapsplan.

Jeg skal i dette kapitlet gjøre rede for funnene fra datainnsamlingen. I etterkant av transkribering av intervjuene og analysering, var det særlig fem kategorier som belyser problemstillingen min: 1) Hva er fysisk vold? 2) Hvordan håndtere situasjoner ved mistanke om at et barn i barnehagen blir utsatt for fysisk vold i nære relasjoner? 3) Hvordan snakke med barn som har blitt utsatt for fysisk vold i nære relasjoner? 4) Hvordan snakke med foreldre om slike situasjoner? 5) Har personalet nok kunnskap om temaet fysisk vold i nære relasjoner?

4.1 Hva legger du i begrepet vold, med vekt på fysisk vold?

Alle tre informantene assosierer begrepet med mange ulike faktorer, da det er et så vidt begrep. Videre trekker de alle frem at vold ikke bare er fysisk, som eksempelvis slag, spark, lugging, biting og brennmerke. Det kan også være snakk om psykisk vold og seksuelle overgrep. Pedagogisk leder tenker først og fremst på vold som fysisk gjennom slag, men også som makttrusler og mobbing. Styrer1 ser på vold som et fysisk angrep på andre, og fremhever seksuelle overgrep, psykisk vold, terror og kjefting. Styrer 2 legger til at det er når noen blir utsatt for handlinger de ikke selv vil, men at det også er mange tilfeller hvor barnet selv ikke blir utsatt for vold. Men gjerne opplever å være vitne til vold i hjemmet.

4.2 Hvordan håndterer personalet situasjoner ved mistanke om at et barn er utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?

Pedagogisk leder og styrer 1 legger vekt på at det er vanskelig å svare på spørsmålet, siden de ikke har hatt mistanke om at et barn har blitt utsatt for fysisk vold. Begge trekker frem at de har en beredskapsplan klar, dersom de skulle måtte håndtere mistanker eller avdekke vold. Planen beskriver hvilke kontaktpersoner de har og hvilke veier en går etter eventuell mistanke. Gjennom 25 års erfaring med barn, uttrykker pedagogisk leder at hen stiller spørsmål til egen praksis. «*Er det noe jeg ikke har sett eller som jeg burde ha reagert på?*» Men samtidig er det ingen spesielle barn hun tenker tilbake på hvor «bjellen» burde ha ringt.

Styrer 1 forteller at de ved observasjon av blåmerker tar direkte kontakt med foreldrene først. Ved blåmerker forårsaket av fall, er personalet ekstra oppmerksomme, med tanke på om omsorgsrollen blir ivaretatt. Det kan bli aktuelt med tettere oppfølging med foreldresamtale, undring og eventuelt bekymringsmelding. Dersom barnet har synlige merker på plasser som lite sannsynlig kommer ved naturlig lek, drøfter personalet det anonymt med barnevernet. Styrer 2 har også gode opplevelser ved anonym drøfting. Hen legger også til at dokumentasjon som å ta bilder er viktig. Alle informantene har vært ekstra skjerpet på blåmerker på barn, og kjenner til veilederen *Til barnets beste*.

Ved endring av barns oppførsel hos barnet uttrykker både styrer 1 og styrer 2 at de begge prater med barnet gjennom barnesamtaler, og at de observerer barnet. Styrer 2 forteller at kollegaene gjerne undrer seg sammen, og prater med foreldrene for å prøve å finne årsaker til endringene hos barnet. Styrer 1 sier også at de i den anonyme drøftingen nesten uten unntak blir bedt om å sende en bekymringsmelding til barnevernet.

Styrer 2 forteller at hen har erfaringer fra situasjoner hvor barn har vært vitne til vold i hjemmet. Barnet kom med små drypp til ene assistenten, og mistanke ble vekket. Assistenten tok det opp med hen, og konsultasjonsteamet i kommunen ble kontaktet. Personalet pratet åpent om hvilket barn det gjaldt. Foreldrene ble informert om at politiet var innblandet, og overtok saken. Foreldrene ble ikke varslet før etter at politiet var kontaktet, i fare for foreldrenes påvirkning av barnet. Styrer 2 gjennomførte samtale med mor og far, hver for seg, for avklaring av henting og levering av barnet. Videre avklarer hen at konsultasjonsteamet består av personer fra barnevern, politi, BUP og helsesykepleier. Dersom det ikke er akutt, har hen erfaring med at styrer og pedagogisk leder deltar på en veiledningssamtale hvor de får legge frem sin bekymring og råd om hva som skal gjøres. Her blir det avklart om meldeplikten skal aktiveres.

Hen opplever et godt samarbeid med barnevernet, samtidig er det utfordrende at barnevernets taushetsplikt hemmer kommunikasjonen tilbake til barnehagen. Viktige opplysninger med tanke på barnets beste når gjerne ikke frem.

4.3 Hvordan snakke med barn som har blitt utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?

Alle informantene ser viktigheten av å bygge relasjoner basert på barns tillit. Pedagogisk leder uttrykker at de voksnes rolle er å være stabile og trygge omsorgspersoner for barnet. Hen mener at relasjonsbyggingen er spesielt viktig i forhold til barn som har opplevd at noen av de nærmeste har brutt tilliten på det groveste. De voksne må gi barna bekreftelse på at de blir sett, får støtte og at barnehagehverdagen blir så normal som mulig.

Både pedagogisk leder og styrer 1 forteller videre om ulike samtaleformer i møte med barn der en har mistanke om vold i hjemmet. Begge fremhever direkte og beskrivende spørsmål der en får barnet til å utdype hva som har skjedd. Dette krever en god og grundig forberedelse i forkant av møtet med barnet. En må være mentalt forberedt på hva som kan komme frem og hvordan en kan håndtere en eventuell situasjon. Pedagogisk leder trekker også frem hvor viktig det er å tenke over tid, sted og utstyr tilgjengelig. Tegnesaker og leker kan være hjelpemidler for å få barnet til å uttrykke seg. Styrer 1 legger stor vekt på å trygge barnet på å fortelle dersom det er noe barnet tenker på eller opplever. Barnet må oppleve at det blir tatt på alvor og at personalet vil barnets beste.

Styrer 2 fremhever viktigheten av å skape en trygg atmosfære i barnehagen der en anerkjenner barnet og at en ikke presser barnet til noe. Ved å by på seg selv gjennom personlige fortellinger, snakke om at det finnes både gode og vonde hemmeligheter, blir det gjerne lettere for barnet å åpne seg. Barnet åpner seg også gjerne mer om det er den samme personen som holder barnesamtalene, som den som barnet først åpnet seg for. Styrer 2 forteller at de gjennom konsultasjonsteamet har fått veiledning på slike samtaler. Hen understreker også viktigheten med å ikke love noe en ikke kan holde for å opprettholde den gode relasjonen til barnet.

4.4 Hvordan gå frem når en skal ta slike situasjoner opp med foreldrene?

I møte med foreldrene er alle informantene enige om at de viktigste faktorene gjerne er å være forberedt, vite at en har støtte fra styrer og har et godt samarbeid med de andre instansene i kommunen. Pedagogisk leder viser til handlingsplanen som kan hjelpe en med fremgangsmetoden i aktuelle saker. Hen ser nytteverdien i handlingsplanen som også refererer til overskriftene i planen.

Styrer 1 forteller at en ved mistanke tar kontakt med barnevernet for å drøfte riktig fremgangsmetode opp mot foreldrene. I selve samtalen med foreldrene ville hen tatt utgangspunkt i det barnet har fortalt, og utfordre foreldrene på hva som har skjedd. Det er også viktig at foreldrene blir opplyst om personalets plikt til å melde fra til barnevernet. Styrer 2 forteller at erfaringsvis er både styrer og en annen pedagog til stede. Hen legger til at en ikke må opptre dømmende, men være tydelig på hva som er observert og hørt fra barnet selv. Videre må vi avklare for foreldrene at det ikke er barnehagen sin oppgave å undersøke, men vi kan tilby dem råd om hvor de kan skaffe hjelp, om de ønsker det.

4.5 Føler du at personalet har nok kunnskap om temaet?

Alle de tre informantene er enige om at en aldri må være redd for å prate om temaet, og at en alltid må være på vakt etter signaler. Informantene fremhever at de ved flere anledninger har hatt helsesykepleiere og folk fra barneverntjenesten til stede på personalmøter med tanke på å videreformidle god og nyttig kunnskap til personalet. Personalet i barnehagen til pedagogisk leder tok et fire timers kurs om vold og seksuelle overgrep i mars under koronaepidemien. Kurset opplevdes nyttig med gode tips i håndtering ved mistanke om vold i nære relasjoner. I etterkant har hen også blitt mer bevisst på risikofaktorer. Hen har også fått flere refleksjoner rundt oppveksten til voldsutøver og hen uttrykker også at hen tror at jenter og unge kvinner blir mer utsatt for vold.

Styrer 2 uttrykker at de har et stort fokus på temaet i barnehagen, men at en aldri kan bli utlært. Barna og foreldrene blir skiftet ut hele tiden, samtidig er ikke en situasjon lik å håndtere. Hen legger til at personalet i barnehager generelt burde ha fått enda mer kunnskap slik at en kan tilegne seg felles forståelse av begrepet *vold*. Barnehagen har hatt kursholder fra Stine Sofies stiftelse for å bevisstgjøre personalet på tegn og metode for å avdekke vold. Videre har styrer 2 sin barnehage bøker som «Jeg er meg og min kropp», og de har rutiner i HMS systemet som sier hva de skal gjøre ved mistanke om vold. Avslutningsvis forteller styrer 2 om sin frykt for at barn som går i barnehagen opplever vold uten at det blir oppdaget. I vår barnehage har vi nesten 100 barn, statistisk sett skal flere barn i vår barnehage være utsatt for vold, enn det vi har avdekket.

5.0 Drøfting

Spørsmål som om den vonde magefølelsen er reel, og om en noen gang blir nok forberedt i møte med barn i utfordrende livssituasjoner, er en viktig del av barnehagepersonalets hverdag. Jeg vil nå drøfte teori og empiri i lys av problemstillingen min.

5.1 Vold i flere former, ofte i kombinasjon

Konsekvensene av fysisk vold kan være mange, og alvorlighetsgraden varierer fra situasjon til situasjon, fra hjem til hjem. Foreldre som utsetter barnet sitt for fysisk og psykisk vold, kan i stor grad skade eller sette barnets psykiske helse og utvikling i fare. I mange tilfeller er det vanskelig å skille mellom ulike former for vold, da det ofte kan opptre flere former samtidig (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 154).

Informantene er enige om at det finnes ulike former av vold, og i ulik alvorlighetsgrad. Felles for intervjuene er enighet om at vold kan skje på to plan, både psykisk og fysisk. Informantene legger frem fysisk vold som slag, spark, lugging, biting og brennmerke. Isdal (2000) sin definisjon på vold, kan ses i sammenheng med alle de tre informantenes forståelse av begrepet (Heltne & Steinsvåg, 2011, s. 19). De er enige i at fysisk omsorgssvikt kan sette barns psykiske helse og utvikling i fare. Pedagogisk leder forklarer at vold er når de nærmeste svikter i oppfølgingen av barnet. Mangel på omsorg og oppdragelse kan i verste fall gi barna varige men. Samtidig blir relasjonsbygging til voksne utfordrende for barn som har opplevd brudd på tillit hos de nærmeste. Killen (2019, s. 42) understreker dette i sin teori om utrygg tilknytning. Den som utøver fysisk vold, vil ofte bruke psykisk vold også, i form av blant annet kjefting, latterliggjøring og trusler. En finner ofte en kombinasjon av begge voldsformene.

Å bli utsatt for psykisk vold kan få store konsekvenser for barnet senere i livet, ofte gjennom psykiske utfordringer som (Bratterud & Emilsen, 2013, s.154) fremhever. En kan lett miste troen på seg selv, og ser gjerne seg selv som mindreverdige, mislykka og lite verdifulle. Den fysiske volden er gjerne enklest å oppdage da en kan se merker på kroppen. Denne volden er også lettest å kunne dokumentere gjennom bilder, som den ene informanten mente var nyttig for å skaffe bevis. Motsatt fall blir psykisk vold vanskeligere å fange opp da en er avhengig av hva barnet forteller eller dets oppførsel. Kanskje er nettopp bare barnets varierende atferd eneste tegn. Slik sett kan det gjerne tenkes at flere barn som blir utsatt for psykisk vold, ikke blir fanget opp og håndtert av barnehagepersonalet. Kanskje er også psykisk vold i nære relasjoner lettere å utføre nettopp av den grunn at den ikke kan vise til fysiske merker eller bevis? Fysisk vold kan jo også kamufleres gjennom andre årsaksforklaringer som fall i lek. Da er det viktig å tenke på det som informanten sa om at en må ha god dialog med foreldre og tørre å spørre ved mistanke. Den verste volden er kanskje den som består av både fysisk og psykisk vold?

5.2 Personalets kompetanse i møte med barns atferd

Personalets kunnskap om vold har en stor betydning for hvordan barnehagen velger å håndtere situasjoner ved en eventuell avdekking eller mistanke. Alle informantene uttrykker at de har for lite informasjon om temaet vold fra de nærmeste, noe som samsvarer med nyere studier om behovet for økt kompetanse innen temaet (Gamst, 2017, s. 27). Manglende kunnskap og erfaring på området vil kunne føre til at det blir mer utfordrende å ta tak i en situasjon ved mistanke om et voldsutsatt barn- da volden kan være sammensatt og barn har ulike atferdsuttrykk knyttet til at de er eller kan være utsatt for vold (Drugli, 2008, s.56). Man bør hele tiden ha det oppe som tema da en ikke kan anse seg som utlært på området.

Temaet og situasjoner med mistanke om at barn er utsatt for vold kan være utfordrende å jobbe med i barnehagen. Personalet opplever gjerne at det blir vanskelig å gjøre det riktige i situasjonen og kan være redde for å ta feil. Arbeidet vanskeliggjøres ytterligere ved at det ikke finnes en «A4-oppskrift» på hvordan en skal håndtere disse situasjonene. Personalet trenger derav kunnskap om hvordan fange opp signaler og tegn fra barna, hvordan snakke med barn i disse situasjonene, samt ha kunnskap om hvor en kan søke råd- og veiledning for fremgangsmetode. Det innebærer, etter min mening, at enhver barnehage bør ha gode retningslinjer på området vold i nære relasjoner.

Barn trenger at dets følelser og opplevelser blir sett, hvor redsel, fortvilelse, følelsen av å bli sterkt avvist, maktesløshet og hjelpeløshet er sentrale følelser. Skal barnet klare å åpne seg opp om noe vondt som har skjedd i hjemmet, er det avhengig av å bli møtt av en trygg voksen (Bratterud & Emilsen, 2013, s. 155). Styrer 2 forteller om et barn som la igjen små drypp til ene assistenten, noe som viser at barnet anså hen som den trygge voksne. Dette er et godt eksempel på viktigheten av å ta barnet på alvor og lytte der og da, for det er gjerne den eneste gangen barnet tør å åpne seg opp.

De ansatte i barnehagen må vite hvordan de skal bruke sansene i en observasjon og sette de i et system (Eriksen & Germeten, 2012, s. 160). Dette i form av hvilke signaler fra barna personalet klarer å fange opp. Dersom personalet bare har fokus på den fysiske delen av vold, hvor barnet viser tydelige merker, som blåmerke etter slag, kan det være vanskeligere for dem å fange opp barn utsatt for psykisk vold. Fallgruven her er at man som regel finner det man fokuserer på, og lett kan overse andre ting. Observasjon av tydelige merker vil jeg anta gjør at barnehagepersonalet blir tryggere og mer sikker på at barnet er utsatt for vold. Dette er noe som personalet kan se, det kan dokumenteres gjennom bilder, og er gjerne godt utgangspunkt for samtale med barnet. Men igjen kan merker på barn ha naturlige årsaker. Samtidig kan et barn utsatt for psykisk vold si noe om dets situasjon, eksempelvis: «Mamma sier jeg er helt idiot, stygg og dum».

Selv om styrer 1 og pedagogisk leder ikke har håndtert situasjon med fysisk vold, trekker de frem at de er glade for beredskapsplanen som skal tas i bruk ved slike situasjoner. Noe som er betryggende å høre, og bedre enn gjennomsnittet i norske barnehager. Ifølge Grønlie (2019) sin kartlegging, er det urovekkende å høre at bare 40% har en klar handlingsplan for vold i nære relasjoner. Pedagogisk leder ser viktigheten med å ha handlingsplanen som et levende verktøy. Styrer 2 forteller at de også har en handlingsplan som har blitt brukt i tilfeller hen har vært involvert i. Styrer 2 forteller at handlingsplanen har vært en trygghet i møte med situasjoner hvor vold har vært tema.

Konsultasjonsteamet i kommunen ble kontaktet for drøfting og videre håndtering av situasjonen. Sammen med pedagogisk leder fikk de åpent snakke om mistanken de hadde og la en felles plan for hvordan håndteringen skulle foregå. Dette er også et godt eksempel på hvordan handlingsplan kan fungere i praksis. Styrer 2 fikk god støtte fra fagpersoner, som hen forteller skapte en trygghet i håndteringen.

Ifølge (KD 2006) er tidlig innsats nøkkelen til å fange opp barn som trenger ekstra hjelp og støtte. Informantenes tankegang kan ses i lys av Kvellos (2007) mening om viktigheten av tidlig innsats i barnehagen, som de stadig ønsker å forbedre. Ifølge forskning fra voldsprogrammet ved NOVA, handler et av tiltakene om å snakke med og spørre barn om vold i situasjoner hvor det mistenkes (Ertzeid, 2017). Det kan også være et godt utgangspunkt for informantene. To av informantene gir ikke informasjon om hvordan de ville løst en slik situasjon, da de oppgir at de ikke har hatt grunnlag for det i de årene de har arbeidet i barnehage. Samtidig kan en undre seg over at en barnehagelærer med 25 års erfaring ikke har vært borti slike saker. Det kan være grunn til å stille spørsmål om barnehagen har arbeidet nok med forebyggingsarbeid? Har de ansatte hatt nok kompetanse ved avdekking, og har de jobbet nok med forebygging?

(Bratterud & Emilsen, 2013) understreker også denne viktige tidlige innsatsen. Dette innebærer at barnehageansatte må ha nok kunnskap om barnesamtaler, foreldresamtaler, observasjon og dokumentasjon. Backe-Hansen (2009) fremhever at manglende kompetanse truer forebyggingsarbeidet. Informantene som uttrykker at de har litt kunnskap, bør gjerne få opprettholde kunnskapen sin gjennom for eksempel oppfriskningskurs.

Styrer 1 forteller at barnehagen tar opp temaet på personalmøter innimellom. Dette er både viktig og nyttig for de ansatte, det kan være med på å trygge. Det kan også gi rom for samtale rundt temaet blant de ansatte, kanskje slike kurs skjerper de ansattes sanser og er mer våken i møte med barnet. Dette er også viktig for barnehagen totalt sett, da det ofte er utskiftninger i personalet. Det er viktig at alle har den samme kunnskapen, for å samarbeide og se hva som er barnets beste.

Barnehagepersonalet må være bevisst Drugli (2008, s.56) sine fire roller som barnet kan inntre i, dersom de blir utsatt for omsorgssvikt. Disse fire rollene barna tar på seg, kan gi kunnskap til personalet som de må jobbe videre med. Informantene nevner også at barn har ulike måter å være på og signaler som gjerne viser at de ikke har det bra. Styrer 1 nevner at endringer i barns oppførsel er et tegn de er oppmerksomme på i barnehagen. De er altså obs på at sviktende omsorg kan vises på ulike måter, noe som også Kvello (2015) understreker.

Informantene viser at de har kunnskap om rollene, men vet de hvordan de skal håndtere de ulike rollene som kommer frem? En fare her er gjerne at barna blir stigmatisert utfra rollene de viser, og at en aksepterer at barnet er som det er. Kanskje en ikke reflekterer nok rundt disse rollene de tar på seg? Kan personalet være for lite våkne i øyeblikket? En vil jo gjerne tro det beste, fremfor det verste.

Styrer 1 mener det er viktig med stabile voksne, og at de aller fleste vil det beste for barnet sitt. Hen nevner også at noen kan mangle styrke og egenskaper til å se barnets beste. Dette støttes av Claussen (2010) som skriver om viktigheten av at barn har stabile voksne rundt seg, som aksepterer dem som de er, og at de er lyttende og villige til å inkludere seg i barnet sitt liv på alle måter (Claussen, 2010, s. 164).

Mange voksne har gjerne ikke forutsetning for å kunne se barnets beste. Det er ikke sikkert at de klarer å være den omsorgsfulle voksne barnet trenger. Kanskje kjenner de på en hjelpeløshet, kanskje har de selv hatt en vanskelig barndom. Kanskje har de selv opplevd vold som en del av barneoppdragelsen, og ikke er i stand til å finne en bedre løsning. Den gode kompetansen barnehagen har til å se barnet, trenger også å spres til foreldregruppa. Foreldremøte er gjerne en god arena for dette. Desto viktigere er det at barnehagepersonalet håndterer situasjoner ved mistanke, og at de er den stabile voksne for barnet. Kontrasten mellom de voksne i barnehagen og hjemmet blir gjerne for stor, og vanskelig for barnet å forholde seg til. Og kan undre seg på hvorfor voksne er så ulike. Pedagogisk leder legger stor vekt på viktigheten av å være en trygg base for barn utsatt for fysisk vold i nære relasjoner, med utgangspunkt i trygghetssirkelen (Gamst, 2017, s. 46). Videre peker hun på bygging av gode relasjoner og erstatning av de utrygge relasjonene barnet opplever hjemme, som svært viktige faktorer i dette arbeidet.

Det er viktig å skaffe oss barnas tillit, og møte barna med bekreftelse for deres følelser. Å bli utsatt for fysisk vold bryter barnas tillit på det groveste, fra dem som skulle være barnas trygge omsorgspersoner. Pedagogisk leder nevner ulike samtaleformer å nytte i møte med barn utsatt for fysisk vold. En kan stille beskrivende og direkte spørsmål, hvor barnet får fortelle utdypende om det som har skjedd, hvor en som ansatt i barnehagen må være mentalt forberedt på det som kan komme frem i samtalen. En avgjørende faktor er å være godt forberedt på håndtering av situasjonen, tenke over tid, sted og utstyr til samtalen. Som styrer 1 fremhever er det viktig å ta tak i det barnet forteller, hvor å stille åpne spørsmål er en viktig faktor. (Gamst, 2017, s. 18) snakker om den dialogiske samtaleformen (DCM) som et godt hjelpemiddel, som også omhandler bruken av åpne spørsmål.

5.3 Det viktige samarbeidet, på godt og vondt

Gode relasjoner til foreldre er viktig for et godt foreldresamarbeid. Dette samarbeidet er viktig med tanke på barnets beste. Drugli (2010, s. 56) tar opp utfordringen med to oppdragelsesarenaer. For mange barn er dette vanskelig å forholde seg til, særlig hvis disse arenaene er to motsetninger. En kan vanskelig si seg uenig med (Bratterud & Emilsen, 2013), som uttrykker holdninger sin avgjørende rolle. God kommunikasjon vil ofte medføre at barnets beste settes i fokus i større grad. Samtidig kan et godt etablert samarbeid gjøre det utfordrende å ta opp bekymringer knyttet til hjemmet.

Å bevare et godt forhold kan kanskje være med på å overstyre tanken om barnets beste. Dette er en utfordring personalet må være obs på. Det kan også være vanskelig å fatte mistanke til foresatte man opplever å ha en god relasjon til. En vil gjerne kjenne mer på tillit og empati, noe som gjerne kan gjøre personalet mer godtroende enn i mindre etablerte forhold. Det er gjerne lettere å fatte mistanker til et hjem man ikke kjenner så godt. Et godt forhold til foreldre kan faktisk kamuflere vold og mistanker. Dette kan være med på å gjøre arbeidet med avdekking av vold vanskelig.

Informantene forteller om godt foreldresamarbeid hvor de lett kan spørre om for eksempel blåmerke på barnet, ved bekymring. Med lang erfaring av å jobbe i barnehage, kan det være lett å stole blindt på foreldrene. Særlig når en ikke har erfaring med noe annet.

Styrer 2 forteller om et godt foreldresamarbeid, der en tar opp mistanke med mor og der mor mestrer å innrømme og fortelle om det som skjer i hjemmet. Dette kan gjerne tyde på at moren er trygg på den voksne barnehageansatte, og griper muligheten hun får til å gjøre andre til kjenne for det vonde som skjer.

Bratterud & Emilsen (2013, s. 59-60) understreker hvor viktig personalets holdninger er for et godt foreldresamarbeid. Den ansatte her har gjerne vist gode holdninger og respekt ovenfor moren, og tatt opp situasjonen på en verdig måte. Og som styrer 2 understreker viktigheten av å ikke opptre dømmende. Dersom barnehageansatte hadde vist en nedlatende holdning til moren, ville gjerne mor ikke ønsket et samarbeid. En avgjørende faktor her, var nok det tverrfaglige arbeidet som trygget den ansatte til å konfrontere hjemmet med mistankene. Samtale med mor og far hver for seg, ga nok den nødvendige informasjonen til å avdekke mistanken. Dette er et godt eksempel på hvordan barnehagen kan håndtere mistanke om fysisk vold i nære relasjoner, med mor på lag.

Ivaretagelse av barnets beste kan by på mange utfordringer og hindringer underveis, men som ansatt i barnehagen har man en juridisk og yrkesetisk plikt for å ivareta barnets beste. Det tverrfaglige samarbeidet er helt nødvendig i arbeidet for å håndtere situasjoner hvor fysisk vold eller psykisk vold er involvert.

Styrer 1 og 2 har gode erfaringer med barnevernet. De nevner at anonyme samtaler med barneverntjenesten via telefon har vært til god hjelp. Videre erfarer begge styrerne at barnevernet nesten uten unntak ber dem om å sende bekymringsmelding. Dette ønsker styrer 1 at alle ansatte i barnehagen har mulighet til i sin kommune, og legger vekt på betydningen en slik samtale med barneverntjenesten kan ha for barnet det gjelder. Gode erfaringer med et tverrfaglig samarbeid kan gjøre det lettere å ta kontakt for drøfting av gjerne små ting. Den vonde magefølelsen ovenfor barn om at noe ikke stemmer, kan kjennes bedre etter en anonym drøfting med fagpersoner. En slik drøfting kan gjerne være avgjørende for videre håndtering og avdekking ved mistanke (Clausen, 2010). Så må en heller ikke glemme det Clausen (2010, s.14) fremhever om at en ikke bare må snakke om barnet med andre voksne, men huske å snakke med selve barnet.

En annen utfordring i møte med barnevernet er taushetsplikten de har. Styrer 2 uttrykker at taushetsplikten kan være utfordrende med tanke på barnets beste. Barnehagen melder til barnevernet, men grunnet taushetsplikten får en heller lite informasjon tilbake. Dette kan være utfordrende for barnehageansatte som møter barnet daglig og er bekymret. Samtykkeskjema som Bratterud & Emilsen (2013, s. 60) nevner, vil gjøre dette arbeidet lettere for alle parter. Dersom en får til dette samtykkeskjemaet, kan dialogen gå bedre og kan trygge de barnehageansatte på at barnet blir ivaretatt.

Den største utfordringen her er gjerne at foreldre nekter å skrive under på samtykkeskjemaet. Da blir samarbeidet vanskelig, og viktig informasjon blir gjerne liggende hos barnevernet og barnehageansatte som faktisk har meldt saken, får ikke delta i videre prosess. Samtidig er det nok viktig å tenke at den barnehageansatte har meldt barnevernet og gjort jobben sin, og må stole på barnevernets vurderinger.

Bratterud & Emilsen (2013, s. 22) sin veileder er et viktig redskap for et aktivt samarbeid mellom barnehage, barneverntjenesten og foreldre. To av informantene kjenner også til denne veilederen, men har ikke hatt behov for å ta den i bruk. Informasjon fra barnehagen er helt avgjørende for barnevernet for å kunne gripe inn. Barnevernet skiller som tidligere sagt mellom hjelpetiltak og omsorgstiltak. Ingen av informantene har opplevd å komme nært på noen av disse tiltakene. For å kunne opprettholde et godt samarbeid, både med foreldre og barnevernet, kan det være vesentlig og informere om at barnevernet hovedsakelig iverksetter hjelpetiltak i hjemmet.

Mange foreldre blir gjerne skeptiske når barnevernet blir innblandet. Her er det nok viktig med god informasjon der en har fokus på å trygge foreldrene, samtidig som en tenker på barnets beste. Det vil være viktig å nevne hjelpetiltakene som Bratterud & Emilsen (2013) tar for seg.

Et stort hinder i et tverrfaglig samarbeid er at foreldrene ikke er på lag. Dette kan det være flere grunner til, de kan være redde eller ikke ser utfordringer barnet står ovenfor. Det handler om å gi foreldrene god kunnskap. Det er krevende å ha en god dialog og fellesskap i situasjoner hvor man har bekymring for et barn, da en stadig må tenke på at taushetsplikten skal overholdes. Styrers rolle og ansvar ifølge Reese (2013) er svært viktig i dette arbeidet. Informanten styrer 1 uttrykte at hen kjente på dette ansvaret, og stilte spørsmål til egen praksis og var usikker på om hen hadde gjort en god nok jobb. Bratterud & Emilsen (2013, s. 46) understreker styrer sitt ansvar for at personalet møter barna på deres premisser. Styrer har en stor oppgave, men samtidig må en forvente at de ansatte også gjør en god jobb i møte med barna. Sammen står en sterkere i håndtering av situasjoner ved mistanke om mishandling.

Å etablere en god refleksjonsgruppe som Reese (2013) snakker om, vil være viktig for arbeidsmiljøet i en barnehage. En slik gruppe er en arena hvor en kan tenke høyt rundt bekymringer. Det vil kunne bidra til at faglig kompetanse opprettholdes. Denne gruppen er også inkluderende og ikke minst veldig viktig for ufaglærte. En slik refleksjonsgruppe vil kunne være nyttig, også for informanten med 25 års erfaring. Hen uttrykker at hen av og til kan bli usikker på egen praksis. I en slik gruppe kan hen tenke høyt sammen med andre, som igjen kan trygge hen i arbeidet hen gjør. Her er det viktig at styrer legger til rette for slike refleksjoner, og trygger personalet på at de gjør en god jobb. Det er viktig å ha med oss Bratterud & Emilsen (2013), som tar opp at utrygghet og uro hos voksne, smitter over på utrygge barn.

6.0 Avsluttende refleksjon

Et hvert barn håndterer utfordringer i livet ulikt. Personalets kompetanse er avgjørende i hvordan en håndterer mistanke om vold i nære relasjoner. I møte med det enkelte barn vil det være behov for redskaper og verktøy for å gjennomføre samtaler og vite hvilke faktiske tegn man skal observere og følge med på. Ved observasjoner bør man ha kunnskap om hva man skal se etter og hvordan tolke dette materialet. Videre vil det være vesentlig at man har kunnskap om samtaleteknikker i eksempelvis avdekkende samtaler – og prosesser i den forbindelse. Uten kunnskap om samtaleteknikker kan en gå glipp av viktig informasjon, for eventuell avdekking av barn utsatt for vold.

En handlingsplan bør være godt kjent for de ansatte i den respektive barnehage, samt hvordan benytte og følge den. Uten en handlingsplan vil det kunne være tilfeldig hvordan en enkeltsak blir håndtert.

En må være bevisst hva som ligger i begrepet *fysisk og psykisk vold*, for å kunne ha en felles forståelse ved mistanke. En refleksjonsgruppe i barnehagen, hvor en kan tenke høyt, er en god hjelp for å styrke personalets samhold med tanke på barnets beste. Det gode samarbeidet med foreldrene basert på respekt og gode holdninger, er avgjørende for en god håndtering av mistanke for alle parter. Åpne dialoger med barnevernet støtter den ansatte i barnehagen i arbeidet med vanskelige situasjoner. Tidlig innsats og forebyggende arbeid i barnehagen er svært viktig. Gjennom samtaler om grensesetting for egen kropp, vil barna bli opplyst om hva en skal tillate og ikke. Ved fokus på barnets beste, i kombinasjon med kunnskap og en god handlingsplan mot vold – og overgrep, vil ansatte i en barnehage når det er avdekket eller er mistanke om vold i nære relasjoner, best mulig kunne ivareta det enkelte barn. Det gjennom en god relasjon både til barnet og på en respektfull måte ovenfor foreldre /foresatte.

Referanser

Bergsland, M., D. & Jæger, H. (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Bratterud, Å. & Emilsen, K. (2013). *Dørstokkmila – barnehagens vei fra magefølelse til melding*. Bergen: Fagbokforlaget.

Clausen, C. J. (2010). *Det er noe med den ungen: fra bekymring til handling*. Oslo: SEBU Forlag.

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. (6.utg). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Eide, B. J., & Winger, N. (2003). *Fra barns synsvinkel*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk.

Emilsen, K. (2020). *Dørstokkmila* (2.utg). Bergen: Fagbokforlaget.

Eriksen, E. & Germeten, S. (2012). *Barnevern i barnehage og skole*. Oslo: Cappelen Damm.

Ertzeid, H. (2017). *Fem tiltak som kan forebygge vold mot barn*. OsloMet-storbyuniversitetet. Hentet fra: <https://forskning.no/samfunnskunnskap-barn-og-ungdom-skole-og-utdanning/fem-tiltak-som-kan-forebygge-vold-mot-barn/306575>

FN. (1989). *FNs konvensjon om barnets rettigheter*. Hentet fra: <https://www.fn.no/om-fn/avtaler/menneskerettigheter/barnekonvensjonen>

Gamst, K.T. (2017). *Profesjonelle barnesamtaler – å ta barn på alvor*. Oslo: Universitetsforlaget.

Glavin, K. & Erdal, B. (2013). *Tverrfaglig samarbeid i praksis*. (3.utg). Oslo: Kommuneforlaget.

Grønlie, R. (2019). *Norske kommuner mangler planer mot vold i nære relasjoner*. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hentet fra: <https://forskning.no/nasjonalt-kunnskapssenter-om-vold-og-traumatisk-stress-nkvt-partner-politikk/norske-kommuner-mangler-planer-mot-vold-i-naere-relasjoner/1567803>

Jacobsen, D.I. (2010). *Forståelse, beskrivelse og forklaring*. (2.utg). Kristiansand: Høyskoleforlaget.

Killen, K. (2015). *Sveket 1*. (5.utg). Oslo: Kommuneforlaget.

Killen, K. (2019). *Sveket 2*. (5.utg). Oslo: Kommuneforlaget.

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagen*. Oslo: Pedlex.

Kvillo, Ø. (2015). *Barn i risiko*. Oslo: Gyldendal norsk forlag

Lillevik, O.G., Salamonsen, J.S.& Nordhaug, I. (2019). *Vold i nære relasjoner*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag.

Lindberg, U. W. & Schantz, B.V. (2002). *Vet du hva det koster? Konsekvenser av seksuelle overgrep*. Oslo: Emilia forlag 2001.

Nordhaug, I. (2018). *Kva ser vi? Kva gjer vi?* Bergen: Fagbokforlaget.

Sandmoe, A. & Nymoene, R. (2019). *Kommunale handlingsplaner mot vold i nære relasjoner*.

Rapport fra nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress. Hentet fra

https://www.nkvts.no/content/uploads/2019/09/NKVTS_Rapport_3_19_kommunale_handlingsplaner_web.pdf

Vedlegg 1: Intervjuguide

1. Hvor lenge har du jobbet med barn i barnehagealder og hvor?
2. A) Hva legger du i begrepet vold?
B) Kan du utdype hva du legger i fysisk vold?
3. Har du opplevd å avdekke at barn i barnehagen har blitt utsatt for fysisk vold i nære relasjoner?

4. Kan du si noe om hva som fikk deg/dere til å fatte mistanke om fysisk vold? Ble det noen forandringer i væremåte? Signaler/tegn ved barna

5. A) Hvordan har du/dere håndtert situasjoner hvor du/dere har hatt mistanke om at et barn i barnehagen blir utsatt for fysisk vold i nære relasjoner? Hvordan går dere frem?

B) Føler du at dere i barnehagen har et godt tverrfaglig samarbeid med blant annet barnevernet?

6. Hvordan snakker du med et barn som har blitt utsatt for fysisk vold i hjemmet?

7. Hvordan går du/dere frem når dere skal ta dette opp med foreldrene?

8. Er dere bevisst på å bruke pedagogiske verktøy i hverdagen for å «avdekke» fysisk vold?

9. Føler du selv at du/personalet har nok kunnskap om dette tema? Eller er dette noe som bør snakkes mer om?

10. Er det noe du føler du ikke har fått sagt? Noe du vil utdype?

Vedlegg 2: Informasjonsskriv til informantene

Beskrivelse av bacheloroppgaven

Jeg ønsker å takke deg for at du har meldt deg som informant til mitt bachelorprosjekt. Jeg går siste og tredje året på barnehagelærerstudie ved Høyskolen på Vestlandet i Sogndal. Jeg skal nå skrive min avsluttende bacheloroppgave, og har valgt temaet; fysisk vold i nære relasjoner. Formålet med intervjuet er å få en bedre forståelse for hvordan en kan «avdekke» fysisk vold mot barnehagebarn i nære relasjoner, og hvilke tegn en kan se etter. Informasjonen skal brukes for å drøfte og reflektere over teori og praksis.

Hva innebærer deltakelse i intervju?

Jeg skal gjøre en kvalitativ studie, hvor jeg ønsker å få frem enkelte personers perspektiv og eventuelle opplevelser, dermed trenger jeg deltakere som kan stille til intervju. Det individuelle intervjuet vil vare mellom 1 og 1 ½ time. Informanten vil bli stilt åpne spørsmål hvor det er rom for utdypelse. For å få en best mulig forståelse av de intervjuede, ønsker jeg å benytte lydopptak. Slik får jeg også mest mulig nøyaktige data å arbeide med i drøftingen min. Jeg kommer også til å notere litt underveis på papir.

Hva skjer med informasjonen?

Det skal ikke nevnes navn på voksne, barn eller barnehagen underveis i intervjuet. Datamaterialet jeg samler inn vil bli behandlet konfidensielt, og det vil bare være min veileder og jeg som har tilgang på dette. Det vil ikke være mulighet for å bli gjenkjent i intervjuet i min ferdige bacheloroppgave. Når jeg har skrevet ned informasjonen og analysert dataene jeg har fått inn under intervjuet, blir lydopptaket slettet. Enkelte sitat kan bli fremhevet i oppgaven. Prosjektet skal være ferdig 06.01.21.

Med vennlig hilsen

Benedikte Nordeide Tvedt

E-post: bendiktenordeide@gmail.com

Tlf.: 97540223

Veileder: Merete Nornes- Nymark. E-post: Merete.Nornes.Nymark@hvl.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om bacheloroppgaven med temaet om fysisk vold i nære relasjoner, og har fått anledning til å stille spørsmål.

Jeg samtykker til:

- Å delta i intervju
- At det gjøres lydopptak av intervjuet

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet, ca. januar 2020

(Signert av prosjektdeltaker, dato)